

# POLIITIKAS TEGUTSEJA: SOOVITUSED

praxis | nõttekoda

Naised poliitikas [www.naisedpoliitikas.ee](http://www.naisedpoliitikas.ee). Hinda ennast või oma erakonda. Tutvu soovitustega.



SOTSIAALMINISTEERIUM



# ÜHISKOND

## **Tegelege soolise tasakaalu teemaga ühiskonnas süstemaatiliselt.**

- Nii kaua kuni Eesti ühiskonnas esineb soolist ebavõrdsust, peaks valimislubaduste hulgas olema ka need ettepanekud, mis on suunatud soolise ebavõrdsuse tasandamisele.
- Valige välja valdkond või valdkonnad, millele soovite keskenduda (nt perevägivallavaba Eesti, palgalõhe vähendamine jms).
- Valitud teema peaks kajastuma ka erakonna elluviidavas poliitikas.
- Seadke mõõdikud, mõõtke ja rääkige tulemustest.
- Naiste ja meeste sotsiaalmajandusliku olukorra kohta saab lugeda juurde.

## **Looge pinnas naispoliitikele silma paista. Naiste võimestamine aitab luua eeskujusid ja muuta poliitika otsustusprotsessid laiapõhjalisemaks.**

- Kasutage naispoliitike oskuseid ja tunnetust ühiskonna probleemkohtade kaardistamisel.
- Võimestage oma naispoliitike häält ühiskonnas nende olulistest teemadest rääkimisel. Naiste eeskuju suurendab nii naiste edu valimistel kui ka soodustab poliitike järelkasvu, nagu on näidanud uurimistööd mujal maailmas.
- Ärge kasutage erakondlike kõneisikutena mugavusvalikuid. Näiteks saatke julgeolekust või majandusest rääkima naispoliitik, kes aitaks erakonnal eristuda.

## **Mõelge läbi, kuidas kujutate oma erakonnas naisliikmeid ja nende osalust poliitikas. Erakonna võimuses on kujundada sotsiaalset normi, et naised sobivad poliitikasse sama hästi kui mehed.**

- Sellele võib kaasa aidata erakonna kommunikatsioonis numbrite ja näitajate kajastamine, mis toob esile, et poliitikast huvitatud või poliitikas tegutsevaid naisi on omajagu (nt on Eesti erakondade liikmeskondades naisi ja mehi pooleks).
- Naissoost eeskujude kasutamine, kes kõneisikutena ja oma tegevuse ning lugude kaudu loovad ettekujutust, et poliitikuks sobib hästi ka naine. Naiste eeskuju suurendab nii naiste edu valimistel kui ka soodustab poliitike järelkasvu, nagu on näidanud uurimistööd mujal maailmas.

# ERAKOND

## Sõnastage oma erakonna põhiväärtusena soolise võrdsuse põhimõte.

- Sõnastage erakonna seisukohad soolise võrdõiguslikkuse teemal.
- Leidke inimesed, kes sel teemal liikmetega räägivad ja ühtsed seisukohad kujundavad.
- Andke kõigile liikmetele võimalus seisukohtade kujundamises kaasa rääkida.
- Teavitage erakonna põhimõtetest oma liikmeid ja rääkige edusammudest.
- Jälgige, et need põhimõtted kanduks edasi tegevustesse, valimislubadustesse ja igapäevapoliitikasse.
- Erakond võib seada ametisse inimese, kelle vastutada on võrdõiguslikkuse teema ja kes jälgib, milline on erakonnas olukord võrdõiguslikkusega.
- Võrdõiguslikkusega sobib erakonnas tegelema keegi, kes on erakonnas juhtival positsioonil ja keda toetatakse võrdõiguslikkuse strateegiate arendamisel. Sel inimesel peaks olema ligipääs erakonna siseinfole ning võimalus küsida lisainfot otsuste langetamise tagamaade kohta.

## Jälgige, et otsustusprotsessides ja juhtpositsioonidel osaleks naisi. Sooline võrdsus on tagatud, kui juhtkonnas on stabiilselt vähemalt 40% naisi või mehi.

- Naised on juhtivatele positsioonidele kandideerimisel sageli tagasihoidlikumad kui mehed ja võivad vajada rohkem veenmist.
- Erakonna tööprotsessid võiksid arvestada ka liikmete erinevate ootuste ja vajadustega.
- Kui erakonnas on pikki aastaid olnud meestekeskne juhatus ning tasakaalu saavutamiseks keeruline, peaks kaaluma positiivseid erimeetmeid ebavõrdsuse tasandamiseks, nt astuma samme, et julgustada naiste kandideerimist, jälgima, et kandidaatide seas oleks piisavalt naisi.
- Erakond saab oma põhikirjas määratleda, milline on minimaalne naiste arv juht- ja esindusorganites. Alternatiivsena saab selle sõnastada ja avalikustada vähem siduvana, n-ö eesmärgina.
- Juhte võib olla ka kaks, et tagada alati ühe naise ja ühe mehe koos juhiks olemine. Kaaluda võib seda, et naisühenduse juht on ametikoha järgi ka juhatuse liige, samamoodi nagu mitmes Eesti erakonnas kaasatakse juhatuse töösse noortekogu juht.
- Vaata ka [OSCE soovitusi](#), kuidas edendada naiste osalust erakonna tegevuses.

## Tagage valimistel naistele võrdne võimalus. Edukate naispoliitikute arv sõltub mh positsioonist valimisnimekirjas.

- Mida läbipaistvam ja selgematel reeglitel põhinev on valimisnimekirjade koostamine (sh esinumbrite nimetamine), seda suurem on tõenäosus, et esikohtadele pääsevad ka naised. Mitteametlikel kokkulepetel ja tavadel põhinev otsustusprotsess pärsib naiste osalust valimistel.
- Jälgige, et naissoost kandidaadid oleksid valimisnimekirjades ka kõrgematel kohtadel. Valimisnimekirja eesotsas kandideerimine suurendab valituks osutumise tõenäosust.
- Kuna ajalooliselt on mitmetes parteides naised olnud meestega võrreldes valimisnimekirjade madalamatel positsioonidel, aitavad erinevad parteisisest võrdsust soodustavad võtted kaasa naiste valituks osutumisele. Nn tõmbliku- või sebrameetod on kandidaatide paigutamine valimisnimekirja kordamööda naine-mehe-naine-mehe.

**Mõelge läbi värbamisprotsess – kuidas muuta seda sootundlikumaks, mis tooks rohkem naisi poliitikasse.**

- Mõelge läbi, millised võiksid olla võimalused läheneda värbamisel mittetavapärastele sihtrühmadele. Uute liikmete värbamisel võiks kaaluda eraldi tähelepanu kesk- ja vanemas eas naistele, kes on suurema tõenäosusega juba ametialaselt kogenud ja majanduslikult sõltumatamad.
- Inimese käitumist ja otsuseid mõjutab see, kes on info vahendaja. Naistele kandideerimis- või erakonda astumise ettepanekut tehes tasub mõelda, kes on erakonnas see inimene, kellega potentsiaalne kandidaat kõige paremini suhestuks, keda tajuks autoriteetse ja usaldusväärseks.
- Eesti poliitikud on toonud ka välja, et naisi on vaja vahel individuaalselt veenda, et nad astuksid erakonna liikmeks või nõustuksid kandideerima.

**Tagage meestele ja naistele võrdne ligipääs erakonna ressursidele.**

- Jälgige, et erakond toetaks ja nõustaks teadmistega nii mees- kui ka naiskandidaate võrdselt.
- Erakonna toetuse andmisel liikmetele peaks silmas pidama seda, et ei suurendataks soolist lõhet – et ei toetataks ainult neid, kes on juba tuntud ja kel on annetajatele hea ligipääs.
- Vabatahtlike tugi on ka naiskandidaatidele tulemuste saavutamiseks oluline.
- Kampaniaeelarved peaksid jagunema meeste ja naiste vahel võrdselt.

**Andke selgelt teada, milliseid meetmeid ja võimalusi saate naisliikmetele erakonnatöös osalemisel pakkuda.**

- Erakond saab välja töötada meetmed naiste jõustamiseks ja pädevuse tõstmiseks. Näiteks mentorlus, uute liikmete enesearendusprogrammid, koolitused esinemisoskuse ja meediasuhtluse parandamiseks. Taolisi tugimeetmeid võib pakkuda ka erakonna naisühendus.
- Kaasake naisliikmeid (nt naisühenduse kaudu) poliitikaettepanekute väljatöötamisse, sisulisse erakonna töösse ja valimisplatvormide koostamisse.
- Katsuge vältida koosolekute ja kohtumiste toimumist hilistel õhtutundidel ning pakkuge erakonnatöös osalemiseks paindlikkust, mis võimaldab paremini ühitada tööd ja pereelu. Samuti on võimalik kehtestada, et ühtegi sisulist otsust ei tehta pärast teatud kellaaega. Näiteks Taani ja Rootsi parlamentide töös kehtivad reeglid õhtuste hääletuste osas, et võimaldada saadikutel ühitada tööd ja pereelu.
- Soodustage kaugtööd (sh koosolekutel osalemist veebis) ja paindlikku tööaega ning lubage lapsi koosolekutele kaasa võtta.

# MEEDIA

**Korraldage erakonnas regulaarselt meedia- ja avaliku esinemise koolitusi.** Suhtlus meediaga on oluline osa poliitiku igapäevatööst. Seda saab trennida ja erakond saab sellele kaasa aidata meedia-, kirjutamis- ning esinemiskoolituste korraldamisega. Head kirjutamisoskust läheb muuhulgas vaja sotsiaalmeediakanalites.

**Jälgige, et liikmete meediasuhtlust toetaks erakonnas kommunikatsioonijuht või meedianõunik.** Erakonnaliikmetel peaks olema võimalus pidada nõu kommunikatsioonijuhi või meedianõunikuga, kes meediasuhtluses tuge pakub. Seejuures peaks silmas pidama, et osad naised võivad olla oma saavutatust ja tehtust teavitamises tagasihoidlikumad. Kommunikatsioonijuht saab seda eripära erakonna kommunikatsioonis arvesse võtta.

**Koostage reeglite ja põhimõtete loetelu, millest erakonnaliikmed saavad meediasuhtluses lähtuda.** Igale erakonnaliikmele võiks olla kättesaadav olulisemate põhimõtete loetelu, mida meediasuhtluses silmas pidada, ja kontakt, kellelt vajadusel nõu küsida.

**Jälgige, et avalikes debattides oleksid erinevatel teemadel võrdsemalt esindatud nii naised kui ka mehed.** Kampania ajal toimuvatesse debattidesse tuleks saata võimalikult võrdselt naissoost ja meessoost kandidaate. Sealjuures jälgitakse, et nii naised kui ka mehed kataksid erinevaid teemasid ning ei tekiks olukorda, kus naised räägivad ühtedel ja mehed teistel teemadel. Teemade lõikes tehakse eelnevad kokkulepped naispoliitikutega, kes millist teemat on valmis katma.

**Võtke selge seisukoht ja andke sellest avalikult teada, kui erakonnaliikmetest naiste suunal esineb sooliselt kallutatud kriitikat või ründeid.** Erakond peaks naisi toetama, kui neid tabab meedias naistevaenulik kriitika. Ka meespoliitikud võiks selgelt välja öelda, et poliitikas ei aktsepteerita naistevaenulikkude kommenteerimist või soolist ebavõrdsust soosivaid vaateid.